

ԿԱՐՄԻՐ ՄԵԽԱԿՆԵՐ

(Ժողովածո)

БИБЛИОТЕКА
ИНСТИТУТА
ВОСТОЧНОЕ ЗНАНИЕ
Академии наук
СССР

Թ Ի Ֆ Լ Ի Ս

Էլիսեոս. «Երկրային լեզուներ» Մուգիլեան փող. № 8
1914

891.99-82

4-33

891.99-82

4-33

ԿԱՐՄԻՐ ՄԵԽԱԿՆԵՐ

(ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ)

БИБЛИОТЕКА
ИНСТИТУТА
ВОСТОКОВЕДЕНИЯ
Академия Наук
СССР

Թ Ի Ֆ Լ Ի Ս

Էյերտր. տպարան «Է Պ Օ Խ Ա», Մոսկվայի № 8.

1914

56526-66

ԳՈՐԾԱՐԱՆՈՒՄ

Ձյն ժխորի մէջ, հեղձուկ և անօդ—
Ողջ օրը շոինդ աղմուկն է խօսում.
Ե՛րգ է թէ բողոք, շանթ է թէ որհտ,
Որ այնպէս խրոխտ շեշտեր է հիւսում...

Այնտեղ մետաղէ առիւծ-դաղգահներ
Թաթերը թաղած քարէ հիմքերում,
Սուր ժանիքներով, ինչպէս ագահներ,
Պողպատ թերթերի կողերն են բերում.
Քերում են, կրծում խուլ հորնդիւնով
Երկաթի, թուջէ, պղնձէ սալեր,
Եւ տաշեղի պէս փռում յատակով
Հազար մի ձևի խուճուճ-բուլուլներ:

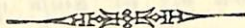
Հրդեհ է կարծես այնտեղ դաբընցում,
Ուր արագ ու վարժ յաղթ բազուկների
Սիրուէթներն են աջ ու ձախ վազում—
Ու մուրը լիզում մռայլ պատերի.
Կայծեր են ցայտում գնդակների պէս
Ու խանձում դարբնի մագեր ու երես.
Սալն է տնքում կռանի զարկից,
Երկաթը ճշում հասցրած վերքից:

Սայերը փոշոտ այնտեղ լայն բակում
Երկաթ են կրում—ծանրաքաշ թերթեր.
Հազար կոկորդ է ճշում, աղմկում,
Որ պատրաստ լինեն երկաթը նետել.
Ուռչում է դէմքի երակների ցանց—
Մինչ սայլից մի թերթ գլորում են ցած...
Ու մի բուրթ զնգոց... և սուր անկիւնով
Հսկան է արդէն գետնի մէջ ցցւած:

Մի տեղ ճոխնչով մագութ են կրում,
Որ հիւթ, սնունդ տան մեծ կաթսաներին,
Ապա ըիթմայով շարժումի բերում
Արհեստանոցի ողջ երակներին.
Այլ տեղ գործիքներ մէկ մէկու յետում,
Որ նորից խոցեն, խայթեն ու հարթեն,
Անիւ-սրոցին շառաչով քսում,
Որ բանւորներին գործիք հայթայթեն:

Եւ ամենուրեք ծով ժխորի մէջ
Ալիքածածան աղմուկն է լսում.
Ե՞րբ է թէ բողոք, կոխ է թէ վէճ,
Որ այնպէս խոսխոտ սրտիցս է խօսում...

Յակոբ Յակոբեան

Ա Ր Ե Ւ Ը

...Լսում էք, պարոն, կանգնէք մի փոքր, ես կը-
պատմեմ բոլորը, սկզբից... դուք գնում էք... Լաւ, ես
կը պատմեմ ծաղիկներին ու խոտերին...

—Սիրուն կակաչներ, դէ լաւ լսեցէք արեւի պատ-
մութիւնը:

—Սղշիկս հիւանդ էր. գիտէք, նա էլ ձեզ նման
գեղեցիկ մի ծաղիկ էր, սպիտակ-սպիտակ դէմքով,
փայլուն ոսկէ մագերով...

Բժիշկը ներքեւ իջաւ մեր բնակարանը. նա տխուր
էր... Ընչու... հա, յիշում եմ... նա չէր սիրում ներ-
քնի յարկերը... ուզում էր փախչել ներքնի յարկերից...

Նա իջաւ ներքեւ, նայեց իմ աղջկան, նայեց սե-
նեակի պատերին.

—Խոնաւ է, ասաց, պէտք է փոխէք բնակարանը,
պէտք է արևով սենեակ ձարէք:

—Քանի երեսայ ունէք, հարցրեց:

—Երեքը ունէինք, մեռան. այս մէկն է մնացել...
ազատեցէք իմ աղջկան. նա մեր տան հոգին է...

Նա ինչ-որ դեղ գրեց և տխուր դէմքով դուրս
գնաց:

—Հայրիկ, ինչ գրեց բժիշկը, հարցրեց աղջիկս:

—Արեւ գրեց, սիրելիս, արեւ գրեց, որ քեզ վրայ
փայլի և դու լաւանաս...

Ու ես գնացի արեւ փնտրելու, գնացի շփտ հեռու
և վերջապէս գտայ արևով բնակարան...

— Միրելի կակաչներ, դուք, արևի զաւակներ, աւե-
լի լաւ չէր լինի ձեզ մօտ բերէի իմ ոսկեծամիկ աղ-
ջրկան... բայց հա, գիտեմ, դուք մեզ հաց չէիք տալ,
դուք իմ Լուսիկին հաց չէիք կարող տալ...

— Լսեցէք, ես դեռ չեմ վերջացրել...

Միւս առաւօտ ես Լուսիկին պիտի տանէի արևի
տունը, բայց երբ լուսացաւ, նա ինձ կանչեց, ձեռքս
բռնեց ու փակեց աչքերը...

Յետոյ եկան մարդիկ և նրան տարան... մենք չէ-
ինք թողնում, բայց նրան տարան թաղիլու...

Եւ երբ ոսկեծամիկ աղջիկս հեռացաւ մեզանից,
մեր տան հողին էլ նրա հետ գնաց...

Մենք բոլորս այրւեցինք լաց լինելուց, և ես դար-
ձայ արևի հիւանդ...

Ես միշտ գնում էի, նստում նրա գերեզմանի մօտ
և սպասում արեւածագին: Ու միշտ տեսնում էի իմ Լու-
սիկին արևը գրկած և իր մազերը նրա վրայ փռած:

Երբ պատմեցի իմ տեսածը մօրս ու կնոջս, նրանք
չհաւատացին, նրանք կարծում էին թէ ես խելագարւել
եմ և ողբում էին կարմրած, ցամաքած աչքերով:

Բայց մի օր էլ ես բարձրացայ արևի մօտ:

— Հղօր արև, ասացի, մի մեծ գանգատ ունիմ քե-
զանից. ինչո՞ւ դու մի շողքդ խնայեցիր իմ աղջկան.
Ինչո՞ւ դու սպանեցիր և տարար իմ Լուսիկին:

Նա տխրեց ու մթնեց:

— Գնա, ասաց, գնա յայտնիր տշխարհին, ասա, վե-
րևի յարկը արևի շողքերը խլեց, սուեր ձգեց ներքևի
յարկին և սպանեց էն ոսկեհեր աղջկան...

Արագի

ՄՈՒՐԱԾ ՆԱՅԸ ՉԵՄ ՈՒՏԻ

Աշխատաւոր էի ջահէլ, ոյժը՝ կեանքի հոգեհան,
Ժխորալի գործարանում թեւ տարաւ մեքենան.
Քաղց ու հոգսի գրկում սնւած՝ յաղթ բազուկից զրկւեցի,
Ու այն օրից անել, դժբաղդ ես հաշմանդամ մնացի:

Չունեմ հօրից—միշտ խեղճ ապրած—ժառանգութիւն
ստացած,
Ոչ էլ անկիւն՝ պատսպարւեմ սարցաւերից վաս-
տակած,
Մի չոր գլուխ ունիմ միայն այս դառնալի աշխարհում,
Միշտ գործելու անմեռ եռանդ, կայծող հոգի անլքում:

Եւ երբ շուտով առողջանամ, հատեն ձեռքս ժրջան,
Մարդուն, արդեօք, մի բազուկով շատ շատերը պիտի
խղճան.
Ա՛խ, այնուհետ բիւր հոգսերից թել-թել տանջւած
իմ հոգին,
Ինչպէ՞ս մենակ ու աննեցուկ օրեր մաշի տրտմագին:

Ընկնեմ փողոց շատերի պէս, խեղճութիւնս մարդկանց
լամ,
Լիզեմ փէշերն ունևորի և գթութիւն ինձ մուրամ,

Պամ անկիւնում մի մարդաշատ ես գտի շարժեմ
վիզ ծռած,
ինչպէս սովոր են շատ թոյլեր՝ դժկամ բախտից հա-
լածւած...

Գործաւորը սակայն սովոր կեանքի կուին, փորձանքին,
կերթայ անվախ ընդդէմ անեղ դժբախտութեան յոր-
ձանքին,
եւ ես գիտեմ հպարտօրէն տանել օրը դժբախտի—
Օ՛, սիրել եմ գործն ազնիւ—մուրած հացը չեմ ուտի...

Ես կը գնամ աշխատելու մի հատ ձեռքով կոշտացած,
ես կը գնամ նորից տոկալ՝ կէս-ուժ դարձած, վշտացած,
իսկ անել է արդար համեստ ամենօրեայ իմ վաստակ,
Անդուլ գործել—այս է եղել իմ կեանքի վեհ նպատակ:

Եւ կաշխատեմ խոլ տանջանքի կրակ-բովում անընդհատ,
Որպէս անյաղթ կեանքի զինւոր միշտ նեղ օրին ան-
վրհատ,
Ես ուխտել եմ ատել ընդմիշտ թոյլ ու ստրուկ վախ-
կոտին,
Օ՛, երբէք իմ դաժան օրում մուրած հացը չեմ ուտի...
Կամարի

Է Տ Ա Պ Ը

«Եւ կայսերներով քրտինք էր ծորում,
Բաց ճակատներից, պարանոցներից.
Եւ տապ հողի մէջ ծաղիկ էր ծլում
Ամեն մի կաթիլ գետին գլորող քրտինք գոհարից»:

Յակոբ Յակոբեան

— Էտապ են բերում, էտապ—մի քանի անգամ
հասաւ ականջիս...

Սեւ, մութ դիշեր էր, ոչ մի աստղ չէր երևում.
կարծես խաւարը կամեցել էր այդ պահուն իր գերը
լրիւ կատարած լինել...

Յանկարծ լսեց առաջնորդող պահակի խստիւ հրա-
մանը և ապա շղթաների շաշկենը, որը մթութեան մէջ
հնչում էր ինչպէս բողոքի խոհէ հեծկլտանք:

Երևաց մի աղօտ լոյս. դա մի լապտեր էր, որ լու-
սաւորում էր այդ ըմբոստների ճանապարհը, — բարի
երթը... զիշերւայ:

Մօտեցող լոյսի ներքոյ յանկարծ նկատեցի մի ծա-
նօթ դէմք...

Ընկերոջս դէմքն էր այդ. նա բոլորովին չէր ընկ-
ձել. այդ ընդհանրապէս գեղեցիկ էր, ինչպէս գարնանային
վերջալոյսը, պսակւած իր վեհ խորհրդաւորութեամբ:

Մեր աչքերը հանդիպեցին իրար...

Մի ջերմ օդային համբոյր նետեցի նրան և թւաց,
որ այդ միջոցին նրա պաշտելի, գունատ դէմքը շառա-
գունեց...

Ինչ որ արտայայտել կամեցաւ, բայց այդ վայրկեանին պահակը պոռաց.

— «He смѣй»...

Թեթեւ իրարանցում ընկաւ ընկերների մէջ...

Անցաւ էտապը, և բանի հեռանում, այնքան շղթաների զնգոցը մեղմանում էր և լապտերի լոյսը խեղդւում խաւարում:

Մնացել էի տեղս կանգնած, քարացած...

Անցան էլի մի քանի ծանր, ցնցող ըրպէսներ...

Տարտամ քայլերով դիմեցի դէպի այն կողմը, ուր տանում էին նրանց...

Ես հեռուում էի, իսկ կապանքների զնգոցը անընդհատ հառաչում էր ականջիս...

— «Стой!», լսեց պահակապետի խռպոտ ձայնը և էտապը կանգ առաւ կայարանի դիմաց. մի բանի ըրպէս ևս... և նրանք աչքիցս չքացան:

Նրանց տեղաւորեցին բանտ - վագոնում:

Մի առ ժամանակ տիրեց տաղտկալի մի սպասողական դրութիւն...

Լսեց սուլոցի ջղայնացած, յուսահատ ձիւն և անդ դղրդիւնով շարժւեց գնացքը...

— Բարի երթ ձեզ, և բարի վերադարձ, ընկերներ, հազիւ կարողացայ ղշնջալ...

Այնուհետեւ երկար ժամանակ կանգնած նայում էի հեռացող գնացքին և զգում, որ շուրջս դատարկւեց...

Ապա սթափւելով քալեցի դրութիւնից՝ քայլերս ուղղեցի դէպի տուն...

Նոր միայն նկատեցի, որ ինձ ուղեկցում էր արեան մէջ շողալուած լուսնի մեծ բոլորակը, որ կարծես գետնից նոր դուրս գալով, սկսել էր բարձրանալ...

Սոսան

ԳԻՃԵՐԸ ՓՈՂՈՑՈՒՄ

Մարել են արդէն աղմուկ ու շարժում,
Նիրհում է յոգնած փողոցը անմարդ,
Բիւրեղ լոյսերի շիթերն են կաթում,
Պատերին ցոլում ոսկի, աղամանդ:

Օղակ շարքերով պերճօրէն կերտած՝
Իրար թևաւել, տներն են խորհում.
Պատուհանները յօնքերը կիտած՝
Պատշգամբները կախւել են օդում:

Հեռու անկիւնում սուեր երերուն—
Պահապանն է այն, քայլում է արթուն.
Պահ մի անցորդի ոտերի տրոփիւն
Գայիս խռովում է այս ծով լռութիւն:

Ցնցւեց գիշերը... իր խուլ սուլոցով
Այն գործարանի շշակն է խաղում.
Գիշերն է սողում անխօս փողոցով—
—Մի անցած կեանքի կայծերն են մխում...

Յ. Բէժ—Լան

ասում իմ հայրը լուսաւորուած ին՝ չիս աւտում, էստումը
ի՞նչ կօսիս. թէ քու մամի հոքին կու սիրիս մէ թամաշա արա-
է... վահ... վահ... շէնի կի ճիրիմէ հաուց ասկ, վուր էտէնց
ամին բանում զօշաղ իք...

II Տ Ե Ս Ա Ր Ա Ն Ի Յ.

Նոյնը, Բծիղկ եւ Զանգակով.

Բծիղկ.—Վահ, Օսկան Պետրովիչ...

Զանգակով.—Գերասիմ Եակուլիչ, բարով:

Օսկան.—Տօ, էս տուն քանդածնիրը ի՞նչ էկան, ախպէր-
վունց օր տէհնում իմ դժուգումը էլ օշով չէ մնացել. Սուն-
դուկենց Գարօյի հիւանդութիւնը իմացիլ ին ու ամենքը գա-
լիս ին ու գալիս...

Բծիղկ.—Ախպէր, սաղ քաղաքը ման էկանք, ձիւ մէ ճա-
նանչ օքմնի ռաստ էկանք. դէհ, ասիք տէհնիմ, վունցիք, վիւնց...

Օսկան.—Թէ ախպիր իս, դուն ջէր կամաց խօսա:

Բծիղկ.—Վահ, ի՞նչ իս վախենում, հէր օխնած. փախստա-
կան խօմ չի՞նք:

Օսկան.—Բաս ի՞նչ զահրումար ինք. չգան միգ էստի-
չաթին... դէ, ասիք տէհնիմ, վունց էկաք. դուք էլ միգ պէս
սատանքանց խափիլ իք ու դուս ծլկւի, թէ՞ դժուգն ին էստի
տեղափոխի:

Զանգակով.—Դժուգն ին տեղափոխի, Օսկան, դժուգը...

Օսկան.—Էտէնց է էրեւում, ախպէր. դժուգը մարդկանց
դիւի էստի իմ տէհնում...

III Տ Ե Ս Ա Ր Ա Ն Ի Յ.

Փողոցով անցնում են Արուսիկն Զիմզիմովը եւ Լեպրոնէն Գարսիղը.

Արուսիկ.—Վահ, տէհնք, Փարսիղ ջան, ինչ օյին էկաւ
իմ գլխին էն աղքատ զաւճն, իժում էս քուչումը, էս անց-
նող-դարցողի աղմը... մուլափ տու, Պէպօ. իս քիզ շանց կու
տամ. էս արիդէն չիմ տանի. իս չիմ համփերի...

Փարսիղ.—Իժում քիզ ո՞վ է ասում համփերի. գնա էս
նմուտին էվէտ զանգատ արա, մօծմութին կուզիս, հաղիր իմ.
համա խօսքը միւր մէջ մնայ, Պէպօն անմիղ է:

ՈՒՐԻԱԿԱՆՆԵՐ ԿԱՍ ՍՈՒՆԴՈՒԿԵՆՑ ԳԱՔՕԻ ՏՈՒՆԸ *)

Ա.Ռ.Ա.ԶԻՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՆԻՅ. Թեմը ներկայացնում է Գալա-
ւիմսկի պրօսպեկտը, իր հսկայական շինութիւններով:

I Տ Ե Ս Ա Ր Ա Ն Ի Յ.

Օսկան.—Գերասիմ Եակուլիչ, տէհնում ի՞նչ, վուց փոխել
է ամեն ինչ. էլ միւր տէհած քաղաքը, միւր տէհած քուչէքը չէ:
Գերասիմ.—Վունց էլ միւր տէհած խալիսն է, Օսկան, քաղ-
կի հիգ մարթիքն էլ փոխել ին. սրանցում էլ վունչ մարթ ու
կնիկն է ջոգնում, վունչ քէսիքն ու հարուստը: Ո՞ւր ին միւր
թաւաղ աղնաւորնիրը, իրենց օսկէ ու էրծթէ զուքսիրով. ուր
ին միւր դարաշուխալու կինտօնիրը իրենց լէն շալքնիրով ու
դարսովի չէքմիրով. (անցնում են վերջին մօղայով հագնած
զոյգեր, քեւանցուկ):

Օսկան.—Ա՛յ, նրանց մագիէր ումն ինք տէհնում. թէ քու
Աստուծը կու սիրիս մէ թամաշա արա է, կօսիս փուրը հա-
նած սէլօտկա ըլին...

Գերասիմ.—Բաս ինչ վուր տէհիլ ինք էլ չինք տիհնա էլի...

Օսկան.—Միւր տէհածնիրը, Գերասիմ Եակուլիչ, օրէսի
դէնը խալիւր թրիատորում, ան մուզեումը կու տէհնի... վահ,
էս ի՞նչ սիրտն շինք է, հարաբ ումն է... մուլափ, էնդի ճակ-
տումը ինչ վուր բան է գրած. (կարդում է): «Հաուց թրիատը»
վահ, զոշաղ հայի՛ր... Գերասիմ Եակուլիչ, տիհնում իս, վուր

*) Մեր յուսատու գրամատուրգ Անուշաւան Վարդանեան, որը իր
անդրանիկ «Տգիտութեան զոհեր» գրամայով մամուլի բոլոր հոսանքների
ուշադրութեան արժանացաւ, նորերս Թիֆլիսի բարբառով գրել է մի պա-
րօզիա պիէս 2 դրծողութեամբ, վերը յիշած վերնագրով:

Որպէսզի մեր ընթերցողներին մի ամփոփ գաղափար տանք բանալը
գրամատուրգի պիէսի մասին, մենք հեղինակի համաձայնութեամբ այդ
պիէսից տալիս ենք մի քանի հատածներ:

Արուսիկ.—Վհւնց թէ անմիղ է, բայ իս իմ մեղաւոր,
Փարսիկ.—Վհւնց էլ դուն իս մեղաւոր, էտունք դիւի
Սունդուկենց Գարօի մօղոնած բանիրն է, նա է քիզ շառի մէջ
գցողը...

Արուսիկ.—Նէտաւի նա ինձ մօտ ինչ գաւի ունէ. միւր
քաղկուծը ինձ նմանները դանա քիչ կան, վուր ուփրօ ուլա-
րէս ին անում. իժում ինչի նրանց բան չի ասում...

IV Տ Ե Ս Ա Ր Ա Ն Ի Ց.

Անցնում են Գիքօ, Զուշան եւ Կեկէլ. (Դիքօն Բոնօյի ե քալում)

Կեկէլ.—Դէգի ջան, իմ սիրտը իմանում էր, վուր Գիքօն
ինձ համա լաւ բան չէ ասելու. ախ, Աստուծ, նետաւի ինձ.
մա՛ տաս... (լաց ե լինում):

Շուշան.—Դիքօ, դուն էլ չիս խօսի, ու չիս խօսի, խօ-
սալուց էլ էն հանգի սուտ բան կօսիս, որ էրէխիս սիրտը
շուռ կու բերիս:

Կեկէլ.—Ձէ, դէգի ջան, Գիքօն դրուստ է ասում, էն ա-
նաստուծը ինձ համա չէր գալի, նրան մեր տուն քաշող բե-
րողը իմ սիրտը, իմ սէրը չէ էլի... նա միւր փուղն է ուղեցի,
ինձ վուր ուղեցի էր, չէր թողնա ու գնա...

Գիքօ.—Ձառը գնա ու ջանգամը գնա, էն թաւուր տը-
ղին աղջիկ կի չէ, թոկ չիմ տա վուր խեղդի, նրա համա
դուք ջեր լաց իր քլում... գնացիք, գնացիք, փուղի խաթ-
րու աղջիկ սիրող փեսայ դուք չէք ուղի, չէ... Դէ, գնանք,
Սունդուկենց Գարօն խիստ հիւանդ է, կօսէ, նետաւի նա լա-
ւանայ, մնացածը Աստուծ օգորմած է...

ԵՐԿՐՈՐԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԵԱՆ մեջ. բեմը ներկայացնում է Սուր-
դուկենցի տունը. սեմ դպրիւն է միջապատով կտրած. մի
կողմը Սուրդուկենցի հերոսներն են հաւաքւած. միւս կողմը
ինքը հեղինակը մանակալի վրայ պատկած քնած է, շրջապատ-
ւած իր սիրելի հերոս Պէպօի քնտանիքով,

I Տ Ե Ս Ա Ր Ա Ն Ի Ց.

Կակուլի.—(Տեսնելով Արուսիկն Զիմփիմովին, մօտենում է
նրան): Բարով, ազա Արուսիկն, հը՛, ինչ խաբար է, դուն էս
հար իս էկի, կուրը հօ չըգիղեցար:

Արուսիկ.—Հարամգադին մտիկ...

Կակուլի.—Ազա Արուսիկն, աբա սա քու տեղն է, վուր
էկիլ իս, դուն գնա էնդի, վուրդի քիզ պէսները կուլին... հը՛,
իս քու մարթ ասողին...

Արուսիկ.—Լպրստած:

Կակուլի.—Մի խալվաթ տիզ դուն աաստարի, լըպստածը
էնդի կու էրևա, էտ ուռած փուրիդ վրայ հէստի դժօլ ածիմ,
վուր ձէնը էստղանց հաշտարխան գնա... իժում միւր Պէպանի
փուղիքը տիս վոնց թաւազա կոնիս...

ՎԵՐՋԻՆ ՏԵՍԱՐԱՆԻՑ.

Գարօ.—(Զարթնում է քնից եւ տեսնելով իրեն սպասող
բազմութիւնը): Պէպօ ջան, էն խալիսը վուր ինձ է մնում, ինչի՞
վաղ չէիր գարթեցնում. (Պէպօի եւ Կեկէլի ուղեկցութեամբ մըտ-
նում է դպրիւն եւ բազկաթոռի վրայ նստում): Բարով իք էկի,
իմ աղիք բարեկամներ, իմացիլ իք վուր հիւանդ իմ էկիլ իք տէ-
սութիւն, շնորհակալ իմ, շատ շնորհակալ իմ, սիրտս ուղում է
ձիզ հիզ խօսիմ, մասլաթնիւր անիմ, ձիւր նուր ցաւերէմէն
խաբարիւր իմանամ ու էտունք գոի առնիմ, համա տէհնում
իմ վուր չիմ կանացի էտէլ թողնում իմ վուր իմ ջէհիլ նընգիւր-
նիւրը անին. իս գնում իմ... Պէպօ, էստի անձանանչ օքմիներ
էլ կան, ինչի՞ նրանց մօտ չիս բերում... Էկիք տէհնիմ հվիք,
իմ անձանանձ բարեկամներ. (բանաւորները, որ մինչ այդ մի կողմն
էին քաշւած, մօտենում են եւ պատկառանքով գլուխ տալի,
իսկ նրանցից մեկը առաջ է գալիս ու խօսում):

Բանաւոր.—Աղիւս բարեկամ, մենք կեանքի խորթ զսւալ-
ներն ենք, տանջանքի ու տառապանքի աշխարհիցն ենք գա-
լիս, ուր կարիքն ու թշուառութիւնն է տիրում եւ ուր մոռաց-
ւածներն են ապրում... մենք Պէպօի հարեաններն ենք, եկիլ
ենք Ձեզ տեսնելու եւ երկար կեանք բարեմաղթելու, որ դեռ
երկար ապրէք, մեզ էլ ճանաչէք, մեզ էլ յիշէք, որ խեղճ ու
կրակ Պէպօի շարքում մեզ պէս հարիւրաւոր թշուառ ու դժ-
բաղդ Պէպօներ էլ կան... Ձեր Պէպօն երջանիկ է. նա կամա-
ւոր գերի չէ. նա բնութեան ազատ ողբին է, նրա գլխին շա-
րունակ կապոյտ երկիւնքն է իր փայլուն աստղերով, իսկ մեր
գլխին գործարանի սև, մրոտ առաստաղը իր անուրի ծխնե-
լոյզով, որտեղից մեր սրտի մուխն է դուրս գալիս. նրա ոտ-

քերի տակ դուրս է ջուրն է քրքշալով հոսում, մեր ոտքերի տակ շերտաւորւած կեղտը տրորւում. նրա ականջներին զով հոգն է շփում, մեզ՝ մեքենաների միապաղաղ աղմուկը խլացնում. նա իր կեանքում մի անգամ տանջւեց, մի անգամ զգաց կեանքի ծանր հարւածը, իսկ մենք շարունակ տնքում ենք այդ հարւածների տակ...

Դաբօ.—(զգացւած): Դրուստ իք ասում, իմ անճանանչ ախպրտինք. վունց օր տէհնում իմ, էս աշխրջում հալա շատ բան կայ տիհնալու, շատ բան կայ սորվելու... իս մէ Զիմզիմով տէհայ, վուր կինքից դոհ, աշխրքի բար ու նալաթը վայելում էր. մէ Պէպօ տէհայ, վուր նրա աղաք վիզը ծռած տանջւում էր. Զիմզիմովները շատացիլ ին, Պէպօներն էլ շատ ին, աջ ու ձախ զընւում ին ու զընւում... իրանք ծիծաղում ին, ուրիշին լացացնում...

Արոյրին.—Գնանք, Փարսիդ ջան, էլ չիմ կանացի համբերի. նրա ասած խօսքերը մախաթի հանգը ծակում է սիրտս...

Անուշաւան վարդանեան

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0377771

16396

72.001

Հրատարակութիւն սպագրական քանութիւններ

ԼՈՅՍ ԵՆ ՏԵՍԵԼ

- 1) Մարտին Գարկիյ. Երկու պատմաճը X—XI թարգմ.
Յ. Յակոբեանի Գիշը 5 կոպ.
- 2) Ա. Բոգդանով. Մարդու և մեքենայի միջև, թարգմ.
Սէ-Դայի, գիշը 5 »
- 3) Կարմիր Մեխակներ. Ժողովածու, գիշը. 5 »

БИБЛИОТЕКА
ИНСТИТУТА
ДОСТОПОВЕДЕНИЯ
Исторический факультет
СССР

ԳԻՆՆ Է Տ. ԿՈՊԵԿ

Վաճառուով է Թիֆլիսի գրախանութներում: